

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Základy práce s informačními zdroji pro bc. studenty kombi SPSP

Mgr. Dana Mazancová, DiS

Masarykova univerzita
Fakulta sociálních studií
Ústřední knihovna

Brno, 5. dubna 2014

Práce s EIZ

■ 1 x 45 min.

- ❖ základy vyhledávacích technik
- ❖ tvorba rešeršního dotazu
- ❖ praktické vyhledávání v databázích
- ❖ *úkol na další hodinu*

■ 1 x 45 min.

- ❖ elektronické knihy
- ❖ EBSCO Discovery Service a další nadstavbové nástroje

Vyhledávání

1. Téma

2. Další specifikace

3. Výběr zdrojů

4. Boolovský model

5. Technika vyhledávání

6. Hodnocení vyhledaných záznamů

7. Další operace

1. Téma

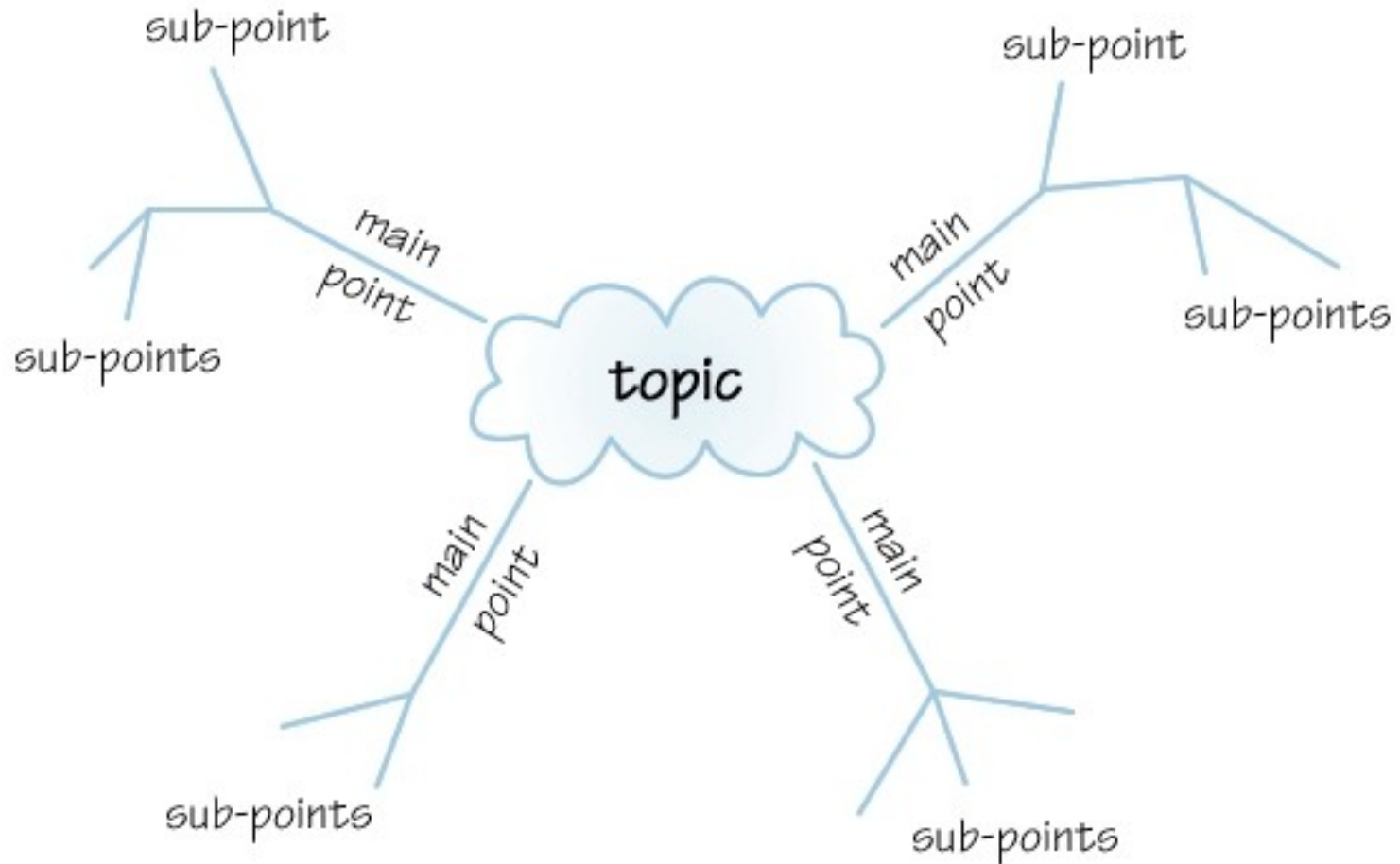
1) Zamyslete se o čem chcete psát

- ❖ je nutné mít dost informací o daném tématu (pokud se studiem problematiky začínáte, nebojte se využít učebnice, encyklopedie, radu vyučujícího apod.)

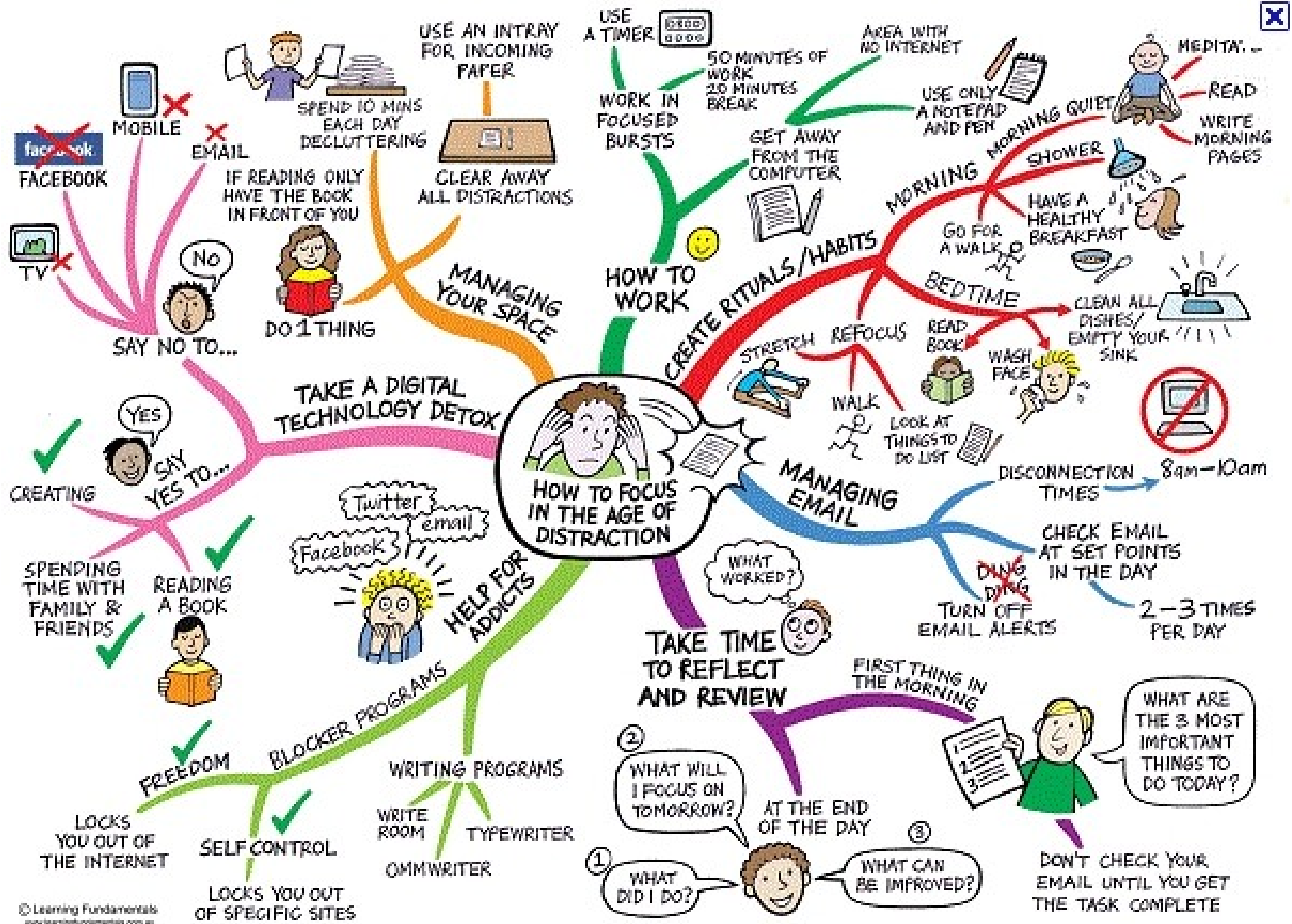
2) Zformulujte téma nebo problém

- ❖ Lze využít tzv. **myšlenkových map** – grafické znázornění tématu – viz dále

Mind map example

Zdroj: <http://www.open.ac.uk/skillsforstudy/pictures/mind-map.gif>

3) Vyjádřete téma ve formě

❖ **klíčových slov (hesel)**

- používejte zejména **podstatná jména**
- příd. jména, zájmena a slovesa pouze pokud jsou opravdu nezbytné
- vyhýbejte se tzv. stop words (předložky, spojky, členy v cizích jazycích)

př. sociální chování; poruchy; terapie

*Pozn. v katalozích knihoven se můžete setkat i s tzv. **předmětovými hesly***

př. sociální chování - poruchy - terapie

1. Téma
- 2. Další specifikace**
3. Výběr zdrojů
4. Boolovský model
5. Technika vyhledávání
6. Hodnocení vyhledaných záznamů
7. Další operace

2. Další specifikace

- **Před začátkem vlastního procesu vyhledávání je třeba si ujasnit:**
  - ❖ časové rozmezí
  - ❖ typy dokumentů (např. odborné časopisy, kapitoly z knih, příspěvky z konferencí, zpravodajství)
  - ❖ typ dat (text, audio, video)
  - ❖ jazyk dokumentů (většina světové produkce je v AJ)
  - ❖ forma (**odborná** x populárně naučná)

1. Téma
2. Další specifikace
- 3. Výběr zdrojů**
4. Boolovský model
5. Technika vyhledávání
6. Hodnocení vyhledaných záznamů
7. Další operace

3. Výběr zdrojů

- Specializované odborné databáze
- Knihovní katalogy
- Specializované vyhledávače odb. informací
- Repozitáře
- Knihovny
- Další

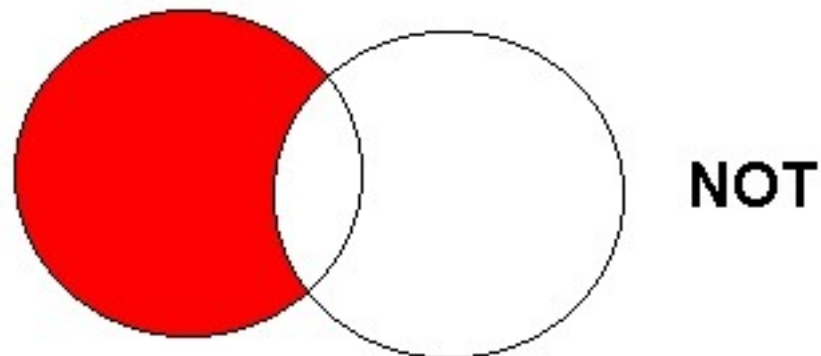
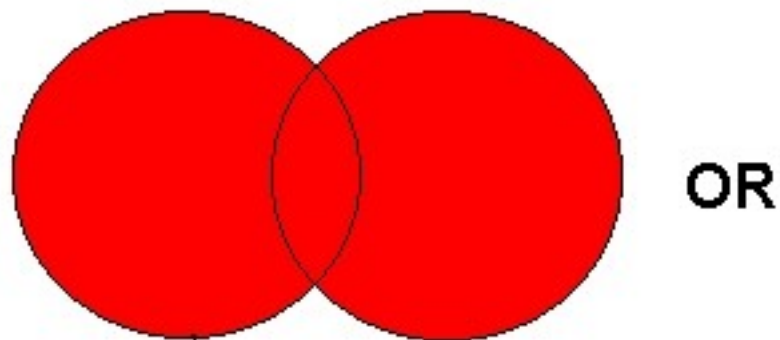
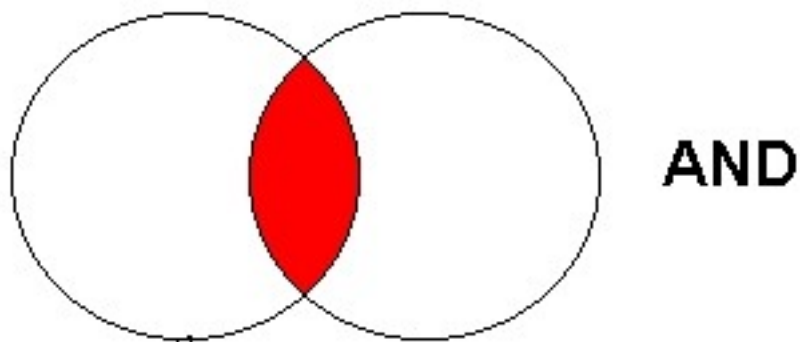
1. Téma
2. Další specifikace
3. Výběr zdrojů
- 4. Boolovský model**
5. Technika vyhledávání
6. Hodnocení vyhledaných záznamů
7. Další operace

4. Boolovský model

- Logický součin, průnik – operátor **AND**
- Logický součet, sjednocení – operátor **OR**
- Logická negace – operátor **NOT**
- **Krácení termínů** (truncation)
- Vyhledávání prostřednictvím **fráze**

■ Strategie Boolovského modelu

- ❖ nejrozšířenější
- ❖ kombinace termínů pomocí logických operátorů AND, OR, NOT

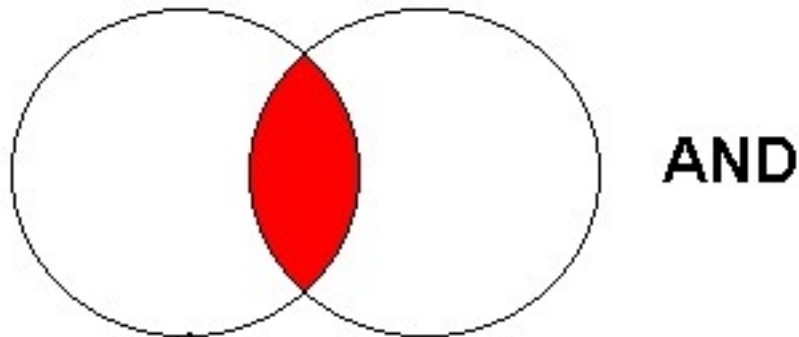

Operátor AND

■ Logický součin, průnik

- ❖ Vyhledání jen těch dokumentů, ve kterých se **vyskytují obě klíčová slova**
- ❖ Výsledek průzkumu se **zužuje**
- ❖ Můžeme jej znázornit jako **průnik množin**

Př. syndrom vyhoření AND sociální pracovníci

syndrom vyhoření sociální pracovníci

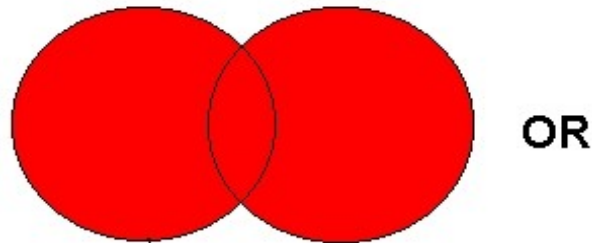

Operátor OR

- **Logický součet, sjednocení**

- ❖ Vyhledání dokumentů, které obsahují **alespoň jeden ze zadaných výrazů**
- ❖ Výsledek průzkumu se **rozšiřuje**
- ❖ Můžeme jej znázornit jako **sjednocení množin**

Př. imigrační politika OR migrační politika

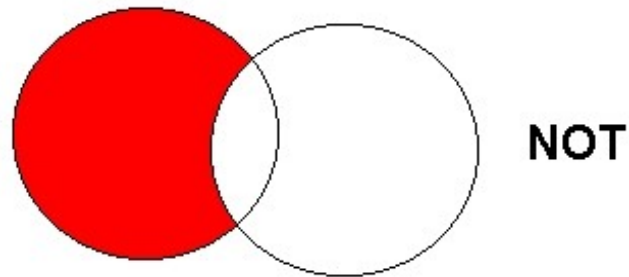
imigrační politika   migrační politika

Operátor NOT

■ Logická negace

- ❖ **Vyloučí ty** záznamy o dokumentech, **které obsahují označené klíčové slovo**
- ❖ **Záleží na pořadí klíčových slov**
- ❖ Výsledek průzkumu se **zužuje**

Př. imigrační politika not Evropská unie

imigrační politika

Evropská unie

Krácení termínů (truncation)

■ Hledaný termín je zkrácen na kořen slova

- ❖ Systém dohledá všechny možné tvary podle tohoto kořenu
- ❖ Přípony nebo koncovky jsou nahrazeny zástupným znakem
- ❖ Výsledek vyhledávání se rozšiřuje
- ❖ Pozn. vyhledávací nástroje mohou využívat různé symboly

***Př. bezdomov* - bezdomovci,
bezdomovectví aj.***

Vyhledávání prostřednictvím fráze

■ Bližší specifikace dotazu

- ❖ Slovní spojení
- ❖ Všechny slova se musí vyskytovat v přesném pořadí a uvedeném tvaru
- ❖ Nejčastěji se využívají uvozovky
- ❖ Výsledek vyhledávání se zužuje

Př. "sociální politika"

1. Téma
2. Další specifikace
3. Výběr zdrojů
4. Boolovský model
- 5. Technika vyhledávání**
6. Vlastní vyhledávací proces
7. Hodnocení vyhledaných záznamů
8. Další operace

5. Technika vyhledávání

- **Prohlížení (browsing)**

- **Vyhledávání (searching)**

- ❖ jednoduché
- ❖ pokročilé

1. Téma
2. Další specifikace
3. Výběr zdrojů
4. Boolovský model
5. Technika vyhledávání
- 6. Vlastní vyhledávací proces**
7. Hodnocení vyhledaných záznamů
8. Další operace

6. Vlastní vyhledávací proces

- Málokdy získáte relevantní záznamy po prvním vyhledávání
- Vždy je třeba rešeršní dotaz ladit
- Každý zdroj má vlastní pravidla vyhledávání a je třeba tomu uzpůsobit vyhledávací dotaz

Máte-li málo výsledků vyhledávání:

■ Rozšiřte dotaz

- ❖ přidejte další klíčová slova

■ Zrušte omezení

- ❖ např. typ dokumentu, dílčí databáze, jenom slova v názvu apod.

Máte-li mnoho výsledků vyhledávání:

■ **Zužte dotaz**

- ❖ konkretizujte
- ❖ lépe definujte klíčová slova
- ❖ zaměřte se pouze na nějakou oblast apod.

■ **Přidejte omezení**

- ❖ např. jenom slova v názvu, konkrétní země, typ dokumentu apod.

1. Téma
2. Další specifikace
3. Výběr zdrojů
4. Boolovský model
5. Technika vyhledávání
6. Vlastní vyhledávací proces
- 7. Hodnocení vyhledaných záznamů**
8. Další operace

7. Hodnocení vyhledaných záznamů

- relevance
- důvěryhodnost zdroje
  - ❖ jména autorů, instituce, kontakty na správce...
- pravidelná aktualizace
- odbornost

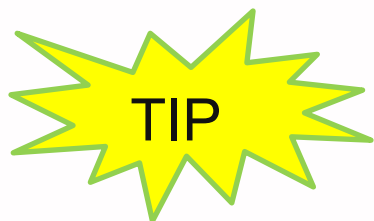
1. Téma
2. Další specifikace
3. Výběr zdrojů
4. Boolovský model
5. Technika vyhledávání
6. Vlastní vyhledávací proces
7. Hodnocení vyhledaných záznamů
- 8. Další operace**

8. Další operace

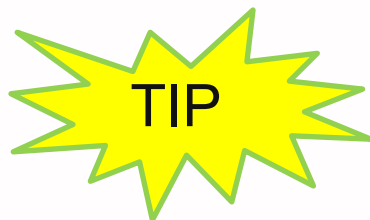
- tisk
- uložení
- export do citačního manageru

Shrnutí

- Téma
- Klíčová slova
- Formulace vyhledávacího dotazu
- Výběr vhodných zdrojů
- Vlastní vyhledávání
- Hodnocení vyhledaných záznamů
- Další operace

Pište si poznámky! Budete vědět, které zdroje jste již prohledali, jakou formu dotazu jste použili, jaká klíčová slova jste přidávali apod.

Usnadněte si práci a používejte citační managery

Licencované zdroje

Praktické ukázky vyhledávání v databázích

- **EBSCO**
- **Sage**

**Úkol na další
hodinu**

discovery.muni.cz

EBSCO Discovery Service

- Na základě jednoho vyhledávacího dotazu umožňuje prohledávat více zdrojů současně v rámci jednoho rozhraní
- I vzdálený přístup
- Producent fa EBSCO

MASARYKOVA UNIVERZITA
Česká republika

Vyhledávání v elektronických informačních zdrojích **Masarykovy univerzity**

Klíčové slovo ▾ **Hledání** ?

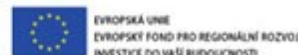
[Možnosti hledání](#) ▶ [Základní vyhledávání](#) | [Rozšířené vyhledávání](#) | [Historie hledání](#)

[Portál elektronických zdrojů MU](#)

[Databáze závěrečných prací \(IS MU\)](#)

[Knihovní systém Aleph](#)

[Knihovny MU](#)

Přístup k této službě byl podpořen z prostředků projektu [OP VaVpl MEDINFO - Informační zdroje pro medicínu a příbuzné obory](#), CZ.1.05/3.2.00/12.0225.

[Začátek stránky](#)

[Webové stránky Mobile](#) | [Stránka podpory uživatelů EBSCO](#) | [Zásady ochrany osobních údajů](#) | [Podmínky použití](#) | [Autorská práva](#) | [Kontaktujte nás](#)

použitý systém - EBSCOhost

© 2014 EBSCO Industries, Inc. Všechna práva vyhrazena.

EBSCO Discovery Service

- Umožňuje prohledávání:
  - ❖ Souborného katalogu knihoven MU
  - ❖ Univerzitních databází
  - ❖ Databází elektronických knih
  - ❖ Volně dostupných zdrojů

Více informací o EDS

- Můžete využít např. tento [interaktivní tutoriál](#)

EBSCO LinkSource

- Pokud v databázi není obsažen plný text dokumentu, tak je prostřednictvím této služby nabídnuto jeho dohledání v jiném zdroji (databázi, katalogu, vyhledávači)

Seznam dostupných časopisů a knih (A-Z)

- Umožňuje zjistit, zda má MU přístup k elektronické verzi zadaného časopisu
- Je propojen s technologií A-to-Z Link Resolver (EBSCO Link Source)

Seznam dostupných časopisů a knih (A-Z)– ukázka časopis

MASARYKOVA UNIVERZITA
Česká republika

Masarykova univerzita
Kolekce titulů MU

[Index](#) | **[Tituly](#)** | [Témata](#) | [Hledat](#) | [O AtoZ](#) | [Discovery Service](#) | [Lokátor citací](#)

Vyhledávání konkrétních titulů časopisů a monografií

[Return to full title list](#) | [Advanced search](#)

Browsing: **Masarykova univerzita**

Title Kterkoli v názvu

All Titles Journals Only Books Only

Titles where title name contains 'social policy': 34

Page list: page: [next](#) [1](#) [2](#) [3](#) [4](#)

American University Journal of Gender, Social Policy, and the Law

[EBSCO Open Access Journals](#) 1998 to present

[EBSCO Open Access Law Collection](#) 1998 to present

2010 to present

[ProQuest Social Science Journals](#) 2010 to present

Resource Type: Journal

ISSN: 1557-3753

Publisher: Washington College of Law

**Zadání slov z názvu
časopisu + seznam
vyhledaných výsledků**

Seznam dostupných časopisů a knih (A-Z)– ukázka kniha

MASARYKOVA UNIVERZITA
Česká republika

Masarykova univerzita
Kolekce titulů MU

[Index](#) [Tituly](#) [Témata](#) [Hledat](#) [O AtoZ](#) [Discovery Service](#) [Lokátor citací](#)

Vyhledávání konkrétních titulů časopisů a monografií

[Return to full title list](#) | [Advanced search](#)

Browsing: **Masarykova univerzita**

Title Kjerkoli v naslovu

social care

Search

All Titles Journals Only Books Only

Titles where title name contains 'social care': 118

Page list: 1. "Advancing Social Work Practice" to "A Caring World The New Social "

page: [next](#) [1](#) [2](#) [3](#) [4](#) [5](#) [6](#) [7](#) [8](#) [9](#) [10](#) [11](#)

Advancing Social Work Practice in the Health Care Field: Emerging Issues & New Perspectives

[SocINDEX with Full Text](#) 1983

Resource Type: Book

Publisher: The Haworth Press Incorporated

Advocacy Skills for Health and Social Care Professionals

[Ebrary Academic Complete](#) 2000

Resource Type: Book

ISBN: 978-1-84642-157-0 · 978-1-85302-865-6 · 978-1-4175-6349-4

**Zadání slov z názvu
knihy + seznam
vyhledaných
výsledků**

Výpůjčka e-knih

– Adobe Digital Editions

- Ke stažení (vypůjčení) e-knih je potřebné nainstalovat do počítače [Adobe® Digital Editions](#) a aktivovat AdobeID
- E-knihy lze stáhnout do kteréhokoliv [zařízení, které podporuje Adobe® Digital Editions](#)
- Možnost číst knihy na zařízení s OS Android (android market) a iPad

Elektronické knihy

Ebrary Academic Complete

- Multioborová kolekce
  - ❖ Více než 77.000 e-knih
  - ❖ Osobní knihovničky
  - ❖ Stahování ve formátu – PDF; Adobe Digital Editions
  - ❖ Zvýrazňování textu

Simple Search:

[Advanced](#)[All Subjects](#)

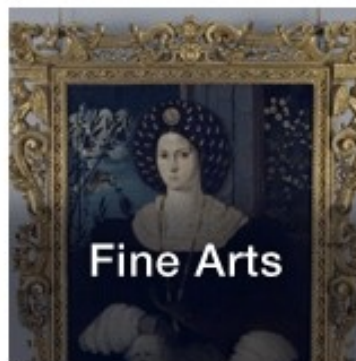
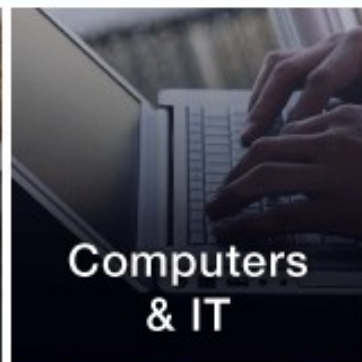
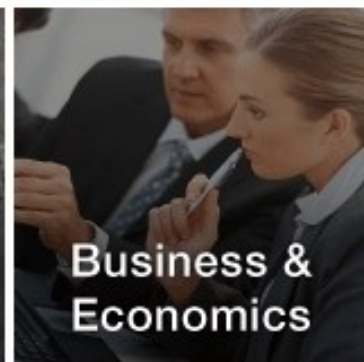
Need authoritative information?

Your library offers e-books from trusted publishers in all academic subject areas along with powerful research tools with Academic Complete™!

New: Download e-books onto multiple devices. And try ebrary's app for the Android or iPad, iPhone, and iPod touch!

Browse by Topic

Výpůjčka e-knih

– Adobe Digital Editions

- Ke stažení (vypůjčení) e-knih je potřebné nainstalovat do počítače [Adobe® Digital Editions](#) a aktivovat AdobeID
- E-knihy lze stáhnout do kteréhokoliv [zařízení, které podporuje Adobe® Digital Editions](#)
- Možnost číst knihy na zařízení s OS Android (android market) a iPad

Adobe Digital Editions (verze 1)

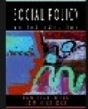
Adobe Digital Editions

LIBRARY

All Items (7)

Title

Last Read

 Social Policy : An Introduction
Blakemore, Ken(Author)

Bookshelves

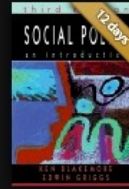
- All Items
- Borrowed
- Purchased
- Recently Read

 Alice's Adventures in Wonderland
Lewis Carroll

 Ekonomie dobra a zla
Tomáš Sedláček

 láska/dřzost
viřja baruch

 Rethinking Social Policy
Lewis, Gail(Editor)

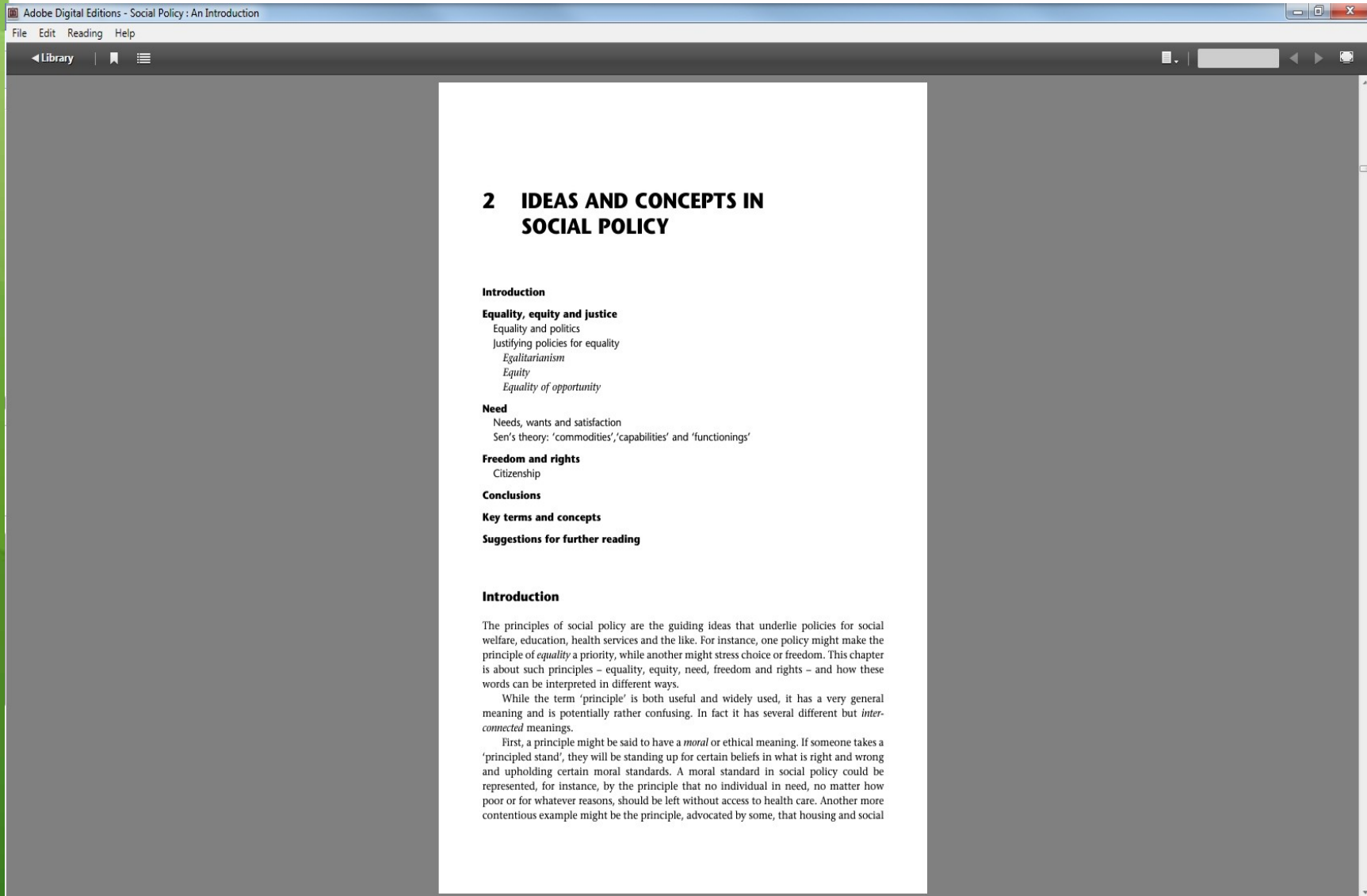
 Social Policy : An Introduction
Blakemore, Ken(Author)

 Strengthening Community : Social Insurance in a Diverse America
Buto, Kathleen(Author)

 The Geography of Bliss: One Grump's Search for the Happiest Places in the World
Eric Weiner

+ Options

Adobe Digital Editions – otevřená kniha

Adobe Digital Editions (verze 2)

Adobe Digital Editions

File Library Help

Sort by Title ▾ [Icons]

Last Read

Social Policy : An Intro...
Blakemore, Ken(Author)

Read

Bookshelves

- All Items
- Not Read
- Borrowed
- Purchased
- Recently Read
- Recently Added

Bookshelves - All Items (8)

Alice's Adventures in Wonder...

By: Lewis Carroll

Last Page Read:
Added On: 7.3.2011 15:42

Ekonomie dobra a zla

By: Tomáš Sedláček

Last Page Read: 1 of 271
Added On: 15.10.2010 9:42

Getting Started with Adobe D...

By: Adobe Systems Incorporated

Last Page Read:
Added On: 8.10.2013 9:01

láska/dřzost

By: vitja baruch

Last Page Read: 0 of 65
Added On: 5.4.2011 16:09

Rethinking Social Policy

By: Lewis, Gail(Editor)

Last Page Read: 1 of 368
Added On: 8.11.2011 10:44

Social Policy : An Introduction

By: Blakemore, Ken(Author)

Last Page Read: 34 of 350
Added On: 8.10.2013 8:58

Strengthening Community : S...

By: Buto, Kathleen(Author)

Last Page Read: 124 of 293
Added On: 8.11.2011 10:39

The Geography of Bliss: One...

By: Eric Weiner

Last Page Read:
Added On: 7.3.2011 15:42

Sage Knowledge

- Více než 800 e-knih
  - ❖ Vydavatelství Sage Publications
  - ❖ kolekce:
    - *Health and Social Care*
    - *Politics and International Relations*
    - *Psychology*
    - *Sociology*

Welcome to SAGE Knowledge

You've arrived at the premier social science eBook platform, where you will find an expansive range of SAGE eBook and eReference content.

Search: enter keyword, title, author, DOI or ISBN

[Advanced Search](#)

Multiple ways to browse...

By Titles

All

[Books](#)
[Debate Series](#)
[Dictionaries](#)

By Authors

All

[A](#)
[B](#)
[C](#)

By Subjects

All

[Business & Management](#)
[Communication and Media Studies](#)

Learn about SAGE Knowledge

SAGE Knowledge Demo

eReading.cz – trvalá výpůjčka e-knih

■ České odborné e-knihy

- ❖ Seznam dostupných českých eknih a návod na využití služby naleznete na stránkách [knihovny FSS](#)
- ❖ Podmínka pro využití je registrace čtenáře na portálu eReading.cz
- ❖ Podporované formáty knih: pdf, kindle, epub

ČTEČKY

JAK ČÍST EKNIHY

JAK NAKUP

 [+ Pokročilé vyhledávání]

beletrie

odborná
literatura NOVINKY BESTSELLERY VÝPŮJČKY LEVNÉ EKNIHY DO 49 Kč AUTOŘI

Pro dospělé

+ Citáty, rčení, aforismy, aj.

ABSOLUTNÍ REVOLUCE V EKNIHÁ

VÝPŮJČKY eKNIH

šetř
i p Už nemusíte chodit do knihovny Doba výpůjčky **21 dnů** On-line databáze eknih Jednorázová výpůjčka i výh

VÝPŮJČKU USKUTEČNÍTE POMOC

Gale Virtual Reference Library

- Knihy převážně encyklopedického charakteru
  - ❖ Cca 40 e-knih

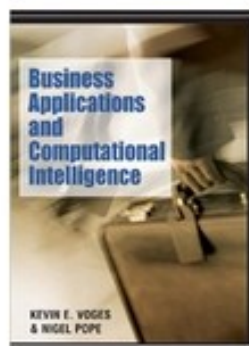
Subjects

- Business
- Education
- Environment
- History
- Information and Publishing
- Law
- Library Science
- Literature
- Nation and World
- Social Science
- Technology

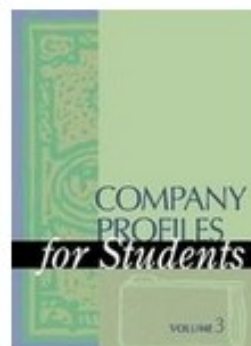
Business

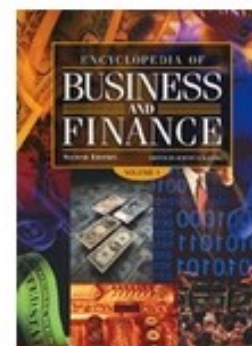
Advances in Electronic Ma...
2005

Business Applications and...
2005

Company Profiles for Stud...
1999

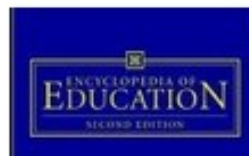

Encyclopedia of Business ...
2006

Encyclo Business...
2001

Education

Shrnutí

EBSCO Discovery Service

- ❖ Umožňuje vyhledávat ve více zdrojích současně
- **Seznam dostupných časopisů a knih (A-Z)**
  - ověření, zda MU má přístup k zadanému titulu časopisu nebo knihy
- **EBSCO Link Source** – umožňuje prolinkování k plnému textu

■ **Ebrary Academic Complete**

- ❖ Multioborová databáze, více jak 77.000 elektronických knih

■ **Sage Knowledge**

- ❖ Více než 800 elektronických knih od vydavatele Sage Publications

■ **Gale Virtual Reference Library**

- ❖ Multioborová databáze, cca 40 e-knih

■ **eReading.cz**

- ❖ e-knihy v češtině

Literatura

- STEINEROVÁ, Jela; GREŠKOVÁ, Mirka; ILAVSKÁ, Jana. *Informačné stratégie v elektronickom prostredí*. 1. vyd. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislavě, 2010, 190 s. ISBN 9788022328487.

Literatura

- Návod eReading.cz [online]. [cit. 22-10-2013].
Dostupný z:
<http://knihovna.fss.muni.cz/ezdroje.php?podsekce=37>
- Informace z portálu ezdroje.muni.cz

Obrázky

- <http://www.open.ac.uk/skillsforstudy/pictures/mind-map.gif>
- <http://mojosimon.wordpress.com/>
- <http://spencerjardine.blogspot.cz/2012/02/boolean-search-strategies-videos.html>

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Děkuji Vám za pozornost

infozdroje@fss.muni.cz

Dana Mazancová

mazancov@fss.muni.cz